

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cõla intrãga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiariloru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	7 fl. a. v.
diumetate de anu	4 " "
patrariu " "	2 " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe anu intregu	15 fl. v. a.
diumetate de anu	8 " "
patrariu " "	4 " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrapulu la Redactiune Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzano, unde suntã se adresã si corespundintiele, ce privã Redactiunea, administratiunea sãu speditura; cãte vor fi nefrancate, nu se vor primi, erã cele anonime nu se vor publicã.

Pentru anu noue si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie, repetitiile se facu cu pretiu scãlãtu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antcipã. Speditura: Schullerstrasse Nr. 11 unde se primescu insertiuni.

Viena 12/24 iuliu.

Austria si Prussia s'au invoit la armistitiu pe cinci zile, care se si incepã domineca la mediadi, si se va fini vineri la mediadi. Pana acum'a n'avem sciri positive daca acest armistitiu deoblega si pre Italia. Se presupune cã Prussia avuse invoirea Italiei, dar nu e constatãt.

Conditiiunile armistitiului nu sunt cunoscute de fel. Cate se stracorara in public in asta privintia, nu sunt de cat *faima sãu combinatiuni*.

Cabinetul imperatesc folosind timpul armistitiului trimise, inca domineca, impoteriti sei in cortelul principale al armatei prusesci, ca sã incãpa negociatiunile de pace. Resultatele de pana acã nu se aflã cu cale a le dã publicitatei, sperãm inse cã dorintia comuna va cautã sã fie multiamita curund.

In aceste mominte de sperantia si ingrigire, nu va fi fara de interes a luã cunoscintia despre tonul unor diuarie nemtiesci de Viena. Ele pretind continuarea resbelului, pentru motivã desclinate, insirate cu elegantia tãta cata o posiede ritoric'a limbii lor.

Respuns competente li-ar potã dã numai corpurile legelative ale tierelor ce compun imperiul. Daca popõrele Austriei ar fi ferici a vedã acã intrunite aceste parerilor lor, cari de o parte ar luã in socotintia interesele imperiului, de alta parte sacrificiele ce batalia le pretinde de la popõre, sum'a cea mare a viptimelor de pana acum'a, fõmetea ce amenintia partea medianoptiana a imperiului, coler'a care prin armata prusescã lesne potã fi straportata in tãte partile imperiului, apoi puterea finantiala ce s'ar recere la continuarea resbelului, isvõrele de unde ar potã fi luata, si influintia ce ar avã acãst'a a supra starei bune a popõrelor preste multe diecenie in venitoriu. —

„Wiener Abendpost“, suplementul diariului oficiale imperatesc, n'a potut trece cu vederea ingrigirile, vreu sã discorniturele unor diarie de Viena cumca Domnitoriul Romaniei ar acceptã ocaziunea pentru a intrã in Trausilvania. „Wiener Abendpost“ afirma cã e informat de parte competente cumca pusetiunea armatei romane nu e atare in cat sã fie tãma de erumpere in Transilvania.

Credem cã acest organ si-a implinit detorintia prin numita declaratiune. Noi inse am fi dorit ca el sã se pronuncie mai apriat, mai respicat, mai pre larg in cestiunea atinsa. Am fi dorit sã spuna numitelor organe cumca ingrigirile, respective scorniturele lor sunt inspirate si faurite de inimicii cei numerosi ai poporului roman d'in Austria si ai causei nationalitãtii lui, si cumca atari bãrfele tintesc a innegrã aspiratiunile nãstre nationali inaintea Casei domnitõre. Am fi dorit sã spuna cumca prin atari maniere ele fac insulta unui popor, care de la Custozza pana la Posion pre tãte campurile de batalia lasã viptime multe, fõrte multe, ca dovedi de aderintia lui pentru

cas'a domnitõre, poporul care nu scie si nu vre sã faca capitale politice d'in cercurantiele critice ale imperiului, ci alãrga a-l scapã, se insira mai eschisiv ca militari gregari in ordurile armatei. Insulta cestui popor, care nu cunõsce margini in sacrificie pentru imperiu, pre cand in tier'a sa el n'are de cat un petec de pament pentru sustinerea vietii fisisce, si o cartecica cu socõtele de contributiuni.

Erã dacã „Wiener Abendpost“, ca spressiune fidela a barbatilor de la guvern, n'a aflat cu cale a luã intr'atãta consideratiune pre poporul roman d'in Austria, atunci sã fie facut numitele desluciri d'in respecte catra poporul d'in Romania si catra Domnitoriul lui, care — o scie tãta lumea — de loc ce si ocupã tronul, mai in prima se adresã Austriei prin trimiterea lui Ghica la Viena, va sã dica a dovedit pre apriat intentiunile lui de a traicu Austria in relatiuni cat se potã de bunc, fiind acãst'a interesul ambelor state.

Dar nu se potura face atari declarari neci pentru Romanii d'in cõce neci pentru cei d'in colo de Carpati, pentru cã vedã bine, toti sunt Romani, si ca atari n'au reprezentanti in regiunile conservative, cari pusera man'a pre cea mai mare parte a organismului de stat, chiar si al armatei, in cat a cautat sã vina Magenta pentru a se convinge cã e cu nepotintia a conservã tunurile vechi cãci nu pot stã fatia cu cele trase, si erã numai Königgrätz i-a potut convinge cã puscele vechie nu mai sunt capace de siervitiu, nu pot fi conservate. — Conservativii in politica, mutand cele de mutat, fac tocm'a ca consotii lor de la armata.

D'in dieces'a Aradului.

Sinod si erasi sinod, se aude d'in mai multe parti, se aude deschilinit d'in partea organelor bisericesci, si inca un sinod, a caruia actiune principala — dupa cum avuram ocaziune a precepe d'in unele impartesiri jurnalistice! — ar fi a se deprinde cu caus'a dotatiunei preotiesci.

Conchiamarei sinodului, ori a congresului bisericescu, merita a i-se dã loc intre intrebarile acele momentõse, de la a caror'a deslegare inticlépta mult atarna desvoltarea aducãtõre de har a intereselor nãstre bisericesci, literarie, si cu aceste in nes, a celor nationali; deci credem cã cu esceptiunea acelor'a caror'a dõra li ar fi anevõia a se despartã de tignãla vietii, careia erau dedati — si in care se sentiau fericitii, — putieni vor fi de aceia ce n'ar consenti neconditiunãt cu dorintia sprimata in privintia conchiamarei sinodului.

De alta parte nu se potã negã: cã in cãta preotiei nãstre se afla numerosi, cari mai mult d'in respectul calificatiunei ce si-o au castigat cu ostentãla, au dreptu a se vajerã a supra preteririi lor au drept a dorã beneficie mai corespunditorie de cum sunt acele ce in loc de a le sucurge spre a potã propasã conform

destinului, innapoiãza pre di ce merge. Se afla si de acei preoti, caror'a nu voim a li desputã gustul de a dorã pentru sine-si o stare materiala cat mai multiamitõricã.

Acã inse vine intrebarea: cã ore ar fi un tact binecumpenit, ca ide'a adoptata generalminte, a conchiamarei congresului bisericesc, sã se aduca intr'o legãtura casã nedespartibila, si, asiãdicend, sã se identifice cu caus'a dotatiunei preotiesci? Ba, nici de cum; erã, prin urmare, tactica mai oportuna, dacã caus'a mentionata, lasandu-se de ocamdata ne atinsa, se aseptã in pacc, pana cand s'ar fi desfasiurat de sine, dupa cum i-ar fi favorit mai mult sãu mai putien timpul si impregiarile; atunci, barem, erã incungiurata ans'a de presumtiune, ce incepe a se manifestã ici si colã, casã cand preotimea, cu tot prilegiul, s'ar ingrigã, mai nainte de tãte, despre folõsele sale egoistice. Nu dicem, cã asemenea presumtiune ar fi fundata, ba, d'in contra marturisim, cã desolarea ei, a preotiei, e mai invederata, de cat sã nu merite a impune o detorintia seriõsa de ingrigire pentru a i-se asecurã esistintia; inse tot numai pre langa asemenea precautela procedind, ca in urma sã nu fim siliti a sentã, cã medicina fu mai stricatiõsa de cat morbul insusi.

Dupa premisele, insemnand: cã d'in parte-ndestinul sinodului lu considerãm d'intr'un punct de privire diferit de acela, ce dupa observarea nãstra de pana acã, s'ar fi enunciat prin unii si alti, — voim a cercã: cã un sinod, ce dupa asteptare indelungata va fi conchiamat intãia data, si, ca atare, va portã nesmintit caracter de sinod reconstituente, ce va avã de facut mai nainte de tãte, ca apoi deslegarea altor intrebari sã potã decurge cu usioretatea si emolumentul dorit.

Cunoscuta ni e tuturor bõla, de carea patimesce organismul nostru (bisericesc) si ace'a in ce mesura se latiesce tot mai tare, tragendu-se in partea inimii; dar trebuie sã scim si ace'a, cã reul amintit provine numai d'intr'o disordine, ce domnesce in organism; pentru a carãia vindecare nu lipsesce alt'a de cat o medicina simpla si un sfat intielept. Sinodul insusi fiind medicul chãmat a constatã medicina si a sucurge cu sfatul intielept, numai atunci si-va implinã misiunea sa, fatia cu nepotintia ce i-se incrediã spre leuire, dacã nainte de tãte se va ingrigã sã restitue intregimearecoruta, „autonomia bisericescã“, care ni-ara pitõ trecutul, si fara de care ne sbucinãm pana in diu'a de astadi.

Nu ne indoim, cumca noi toti, caror'a ni place a ne ocupã cu trebile bisericesci, avem õre care concept despre intielesul spresiunei „autonomia.“ Dreptacea nu voim a dã lectiuni, ci numai a spuna parerea nãstra in privintia acãst'a.

Daca Rescumperatoriul a numit credintia lui Petru „Pãtr'a“ pre care va zidã biserica, si portile iadului nu-o vor birui, cu drept cuvent putem dice: cã „autonomia bisericii.“ e zidul cel nebiruit, intr'a carãia muri aperiatori,

indreptatiti fiind a ne miscã cu libertate deplina ratiunabila, folosindu-ne si de facultatile daruite de natura spre a ne cultivã, vom propasã si ne vom perfectiunã, in cat se nu fim umiliti la spatele altor'a; tot d'acã vom procopsã a ne aperrã, si in contr'a incercãrilor dusimanõse, ce dõra ne-ar amerintia d'intr'o parte sãu alt'a. — E nefundata dar' parerea acelor'a, cari in autonomie nu ved mai mult de cat o garantia simpla in contr'a amestecului necompetente in causele d'in lãntu administratiunale bisericesci; despre care amestec trebuie cu parere de reu sã observãm: cã in impregiarile de pana acã, si fatia cu abuserile strigãtõricã la ceriu, nu totdeun'a a fost de prisos, a fost un reu necesariu, dupa dica'a comuna: cã cel periclitat a se inneãã in apa, se apuca nu numai de un fir de paiu, ci si de cutit; putien ne-ar multiamã si dreptul de alegere a capilor bisericesci, dacã afara de acestea, nici de sus nici de jos nu se respectãia caracterul constitutiunal a asiediamintelor, ce au a sustienã poterea de vietã a organismului nostru.

Nu e mirã cã nu cunõscem mai de aprõpe enotatiunile autonomiei bisericesci, de õra-cc fuserãm si suntem eschisi de la participarea lor. Noi credem, cã „autonomia“ ni-o dau mai cu sãma: institutiunile, ereditã de biserica cu inceputul urdirei ei, ca unele ce ni regulã dia referintiele nãstre bisericesci sociali, garantand totodata interesele speciali si drepturile individuali. Legile positive — pentru administratiunea dreptãtii, sustinerea ordinului, si a disciplinei — constituite in diferite tempuri, si cu privire la cerintiele impregiarilor. Dãtinile, recunoscute de folositiõrie si aprobate de prass'a seculara. De sine intielegendu-se: cã amintitele asiediaminte, ce ni preseriu drepturi si detorintie, precum de o parte sunt a se considerã ca obligãtõrie pentru toti membri organismului bisericesc; asiã, de alta parte, nimenea nu se potã scõte pre sine afara de sub indetorirea respunderii de cele ce a facut, sãu le-a lasat nefacute in suer'a chãmarii sale. — Numai de la o autonomie, in acest intieles privita, putem aseptã garantia: fatia cu arbitriul despotic, cu arogantiele, si cu patim'a de resbunare, ce õmenii, pentru slabitiunea innascuta omului, o fac sã domnesca si in suer'a administratiunei judetiarie. Numai pe langa acãst'a vom ajunge: ca nimenea — radimandu-se eschisiv pre favoriri de protectiune, cumperate adese-ori cu pretiu scump — se nu mai potã aspirã la beneficie, sãu demnitati; ci acelea sã fie oferite, in modru competente, celor recunoscuti de demni.

Acestea ar fi — dupa parerea nãstra individuala — liniãmintele principali ale autonomiei, ce noi voim a o privã de autonomia adevãrata; d'in care apoi, ca nisce corolarie, s'ar potã deduce urmãtõricile:

Ca biserica sã se curatie, dupa potintia, de tãte sucrescintiele, ce sub deschilinite preteste si titule, verindu-se intrens'a s'au urcat la o supremãtia atat

de nemarginita, cat fiii cei adeverati sunt osenditi a ascéptá tótec ele de la beneplacitul acestor'a.

Ca biseric'a sê nu mai suferé in senul seu, nici sê mai nutrêscá, de cat precei ce i fac servitíe adeverate, éra asemenea servitíe se referesc cu preferintia la detorintia impreunata cu — pastorimea turmei cei cuventatórie a lui Cristos, cu fapt'a si cu invetiatur'a. Apoi — intreb — óre in care pravila stá canonul acél'a, ce ar prescrié, ca altii sê pórté greumentul dilii, sdrentiosi si flamen-diend, éra altii sê aiba drept a culege produsele. „Mergeti in tóta lumea, propoveduiti evangeli'a la tóta zidireá“. Acést'a a fost porunc'a ce'a antei'a si mai mare, ce o dede Rescumperatoriul invetiaceilor sei, fara a face vre-o deschilinare intre densii, in privintia detorintiei incredintitate; éra, predominarea — ce si-o arogédiá in biseric'a nóstra o secta — o atribuí, acél'a, paganismului.

Lipsesce inca, ca caus'a invetiamentului publicu — daca nu voim d'in adins tot mai tare a scapeté — retragendu-se d'in manile ce a condus-o ace'a de cativa ani incóce, sê se predee barbatilor cu capacitate si cu sentiu, cari, se fie parinti adeverati pre cari se-i dóra, natural-minte, de sórtea familii cei mari, ai carei sin guri sunt membri, éra nu mastii, cari constrinsi, numai de séc'a detorintia fac ce fac; in acést'a apoi vom aflá control'a cea mai signura. Servitorilor evangheliei li remane chiamarea naturala fatia cu invetiamentu, de la care ei nu se pot eschide prin nime nici insi-si pe sine se potú dispensá; si de óra-cc partea cea mai esentiale a cresterii e religea, óre póte-se inchipuí un teren mai amplu si mai frumos pentru un pastoriu sufletesc, de cat cum e acést'a, pre care i-se imbie ocaziunea cea mai indemanatica a serví cu 'dovedi, realminte, nu numai cu vorba, despre sentiul ce l'are fatia cu caus'a natiunei? Póte fi un mediloc mai potrivít pentru un preot, de cat chiamarea de catichet, ca sê fie in stare a-si formásie-si poporeni, cari se-l iubésca, pretiúésca, si cuviincios se-l doteze? La acést'a va raspunde negativ numai unul ca acél'a, ce nici cand nu s'a ingrigit a studiá importantia chiamarii amintite, de cari, dorere, nenumarati se afla intre noi. Apoi vreti dotatiune?!

Mai incolo aflú de lipsa a insemná: cá atunci, cand ni esprimem opiniunea in privintia acea: cá massimul intre-prinderilor sinodului, conchiamat mai de aprópe, ar fi sê fie restituirea deplina a autonomiei bisericesci, nu voim a fi considerati, ca si cand ne-am tiené de numerul acelor'a, care mórtisii se léga de tot ce e vechiu, numai d'in simpl'a causa, cá e vechiu. Cultur'a omenimei, ceea ce ne-prerupt face inaintari, nu suferé nici pe un moment a-se constringe intr'o mesura detiermurita lipsele presentului, si cat de putin ne putem radimá pe infalibilitatea unor principie acceptate astadi generalminte, ni marturisesc nenumarate esemple d'in viétia, demintindu-se cu progresul desvoltarii, ceea ce cu putien mai nainte se vedeau a nu suferí indoéla. — Cine n'ar sentí trebuintia urgente a unei reforme, intiepletesce urdite, in mai multe privintie; cum e, intr' altele, administratiunea publico-politico-bisericésca, cea astadi cu totul desmatata, la a carei straformare, tienandu-se mai pre sus de tóte inaintea ochilor, ca un punct de purcedere, spiritul autonomiei constitutionali a bisericii orientali, pe langa o modificare, acomodata tempului, si for-

melor, sê se inlocuésca in tóte ramurile ei astfelu de despusetiuni, care sê cores-punda lipselor, ce a intrat in biseric'a, prin schimbarea impreguirarilor. Tot asiá stám si cu caus'a disciplinei, care a mai pestrecut mesur'a abnormitatii, ne apropiám pe di ce merge, catra anarchie. Referintiele intre organele bisericesci atat sunt de conturbate, cat mai nimenea nu vre sê cunósca, nici macar d'in punctul de privire a decorului, ce am detorí unul altuia, spre sustinerea ordinului, despre care se dice, cá e sufletul tuturor afacerilor; suntem, ce e drept, saturati, pana sus, si de arogantia absolutistica, ce domnesce in regiunile cele mai inalte a hierarchiei, si care, firesce, si-are scopurile sale. — Treceam acum la o intrebare, care se póte considerá, in suer'a ei, de intrebarea intrebabilor; va sê dica: intrebarea juridictionilor consistoriali, a caror'a reorganizare e: conditio sine qua non. — Retienendu-me a ostení patientia on. public cetitoriu cu o descriere partiala a motivelor, ce graesc in contr'a sustinerii amintitelor corporatiuni, asiá, precum sunt acelea astadi, ne marginim a ni dá simpl'a parere intr'ace'a: cá la organizarea consistoriilor va fi neincungiurat de lipsa a se luá de basa cultur'a si independintia personala, ce atunci se va intemplá, daca va fi privire la aceea, ca se fie reprezentata in trensele, cat mai binisior, clas'a laicilor, adeca a mirenilor, de la cari putem asceptá mai cu multa sigurantia, cá nu vor suferí a se folosí de instruminte in favórea diferitelor uneltiri, intrige, si nelegiuri.

Fie-ni ertat a mai aruncá o reprivire asupra intrebării despre dotatiunea preotimei ceea ce se vede a se aduce in legatura strinsa cu activitatea sinodala, si carea numai cam asié prin trecat o atinse-ram mai sus.

Cand voim a zidí ceva, mai nainte cercám loc pentru edificiu, apoi ni facem planul, si avend gat'a icón'a edificiiului, trebuie sê numerám spesele, care daca ar pestrece peste potintiele nóstre, atunci ce am avé alta de facut, de cat, séu a ne ingrigí de un plan nou si mai mic, séu a abdice cu totul propusului. — Nu voim a cercá ací, cá pana in cat se póte estinde suer'a activitatii unui Sinod bisericesc; — intreb numai: cá decretand Sinodul in cestiunea de dotatiune, care, firesce, va involvá respecte materiali, — asiá, dupa cum le vine unor'a de bine a pófti, óre fi-va acél Sinod totodata si capace a dá viétia decretarii sale? — Óre nu i se va intemplá nenorocirea a suferí, in acest punct un naufragiu atat de periculos, in cat pentru a se poté ajutorá pre sine ar fi constrins singur a deschide calea innaintea incurgerilor acelor'a, in contra caror'a, mai tare ne ingrigim a ni scuti independintia nóstra autonómica? Urmarea va aretá. E in sa lucru constat: cá de ora-cc, afara da popor, nu existe alt fund, cu care biseric'a ar poté despune, vrend a imbunetati starea materiala a preotimei, se amagiesc, cei ce cred, cá acest popor ar fi plecat a primí pe sine, de buna voe, acést'a sarcina de contribuere; poporul, dic, care la multe celea e plecat, numai la contribuiri de buna voe, nu; ér deschilinit, la contribuiri menite pe sém'a preotului seu — despre ce nu ne lasa a ne indoí esperimentarile d'in trecut, remase fara un pic de rezultat — si óre de unde atat'a necompatimire? — Intrebe-se tot insul pre sine insu-si cu sinceritate, si va urmá numai de cat respunsul póftit. — Destul, cá ruptur'a in privintia acést'a

intre popor si cler, cel putin, astadata, e fapta complinita. — Dreptacea, ar fi fatalitate trista, daca ne-am apucá de asemene incercari, cu cari in loc de a reesi, ne-am incurcá de sigur — ar fi o sminta anomala cu intempleria lui Isavu, cel ce si-a vendutu dreptul de mostenire pentru o bucata misielósa de linte.

De unde avemdar a asceptá si pana cand, sê se incuvintiedie dorintia respicata cu privire la imbunirea starii materiala a clerului, potrivit cu cerintiele timpului: — vor sê intrebe — cu dreptul — cei ce se sentiescu atinsi, mai de aprópe, in caus'a acést'a. — La intrebarea premisa vom remané detori cu deslucirile pana la alta ocaziune.

Un membru al clerului gr. orient.

Protocolul

siedintiei 17. tienute d'in partea insotirei ablegatilor romani in Pesta in 10. iuniu 1866 la 10 óre nainte de amédi.

Presiedinte: Antoniu Mocioni.

Notariu: Aureliu Maniu.

Membri: Sig. Popoviciu, Ion. Pop. Deseanu, Sig. Borlea, Florian Varga, Dem. Ioneseu, Ales. Mocioni, Vicentiu Babesiu, Ióne Fauru, Ales. Romanu, Ios. Hodosiu, Georg Ioanovicu, Georg. Ioanovicu, Georg. Mocioni, Andreiu Medanu si Sig. Papu.

78. Presiedintele deschidind siedintia invita pe referintele comisiunal a referí despre insarcinarea primita in privintia intregirei proiectului comisiunal.

In urmarea acést'a referintele citeste §§. 23 si 24 cu cari a intregit proiectul, care proiect intregitoriu se acude la protocol sub C.

Babesiu propune constringerea acestor §§. in unul, a caruia test lu formulédia dupa cum urméza: „Tóte afacerile confesiunali, scolarie si de cultura preste tot, atat la corporatiuni cat si la autoritatile sengularie, decurg in administratiunea lor interna si in atingere cu tóte autoritatile si corporatiunile in limb'a lor natiunale.“

Hodosiu de asemenea e pentru constringere propunend urmatoriul test: „Comunitatile confesiunali si scolarie, precum tóte autoritatile si corporatiunile inferióre si superióre bisericesci, scolarie si de cultura preste tot, in tóte afacerile lor interne, precum si in coatingere cu ori care autoritate si corporatiune d'in tíera — se folosesc de limb'a propria natiunale.“

Recedend Babesiu de la formularea sa, testul formulat de Hodosiu se primesce cu unanimitate si decide:

Insotirea primesce cu unanimitate contopirea §§-lor 23 si 24 d'in proiectul intregit, in un sengur §., si acést'a al 23. §. suna „Comitatele confesiunali si scolarie, precum tóte autoritatile si corporatiunile inferióre si superióre bisericesci, scolarie si de cultura preste tot, in tóte afacerile lor interne, precum si in coatingere cu ori care autoritate si corporatiune d'in tíera — se folosesc de limb'a propria natiunale.“

79. Se citeste §§. 25 si 26 d'in proiectul intregit, care inse cu invoire comuna se elasa, deci se decide.

Cu invoire comuna §§. 25 si 26 d'in proiectul intregit se lasa cu totul afara d'in proiect. —

80. Devenind la cetire urmatoriul §. referintele cere ca sê-i fie icertat a cetí tóta intregirea facuta in proiect, ce concediendu-i-se, dupa cetirea aceluia,

Maniu dico cá tóte acelea se reduce la cate un'a d'in comisiunile ce sunt emise de dicta, si de ace'a dorese ca tóte acestea sê remana neatínse in proiect, cáci daca privesce la chiamarea ce o avend, apoi ace'a nu o afla d'in parte-ne implinita prin staverirea acestui proiect, ei fiind insotirea reprezentata prin cate un membru in tóte comisiunile dietali, crede cumca aceia si-vor tiené de detorintia, ca cat va pregatí vre o subcomisiune un elaborat, acél'a nainte de pertraptare in comisiunea, lu va comunicá cu insotirea, care luandul la desbatere, va face, amendamintele necesarie si va insarciná pre membrul respectiv

a staruí primirea acelor'a in comisiunea dietale, séu a-l substérno acolo ca vot separat; — fiind cá dara despusetiunile aci cetite, se tien mai cu séma de lucrarea comisiunei emise pentru regularea afacerilor de cult si invetiament, de acea nu le tiene la locul seu acuma, ci numai atunci cand ni se va comunicá operatele subcomisiunelor dietali respective.

Romanu prin cetirea §§-lor respectivi d'in proiectul d'in 1861 aréta cá aceste despusetiuni au loc in proiect, fiind si atunci susceptute in proiectul despre natiunalitati. —

Babesiu i raspunde cá in 1861 acést'a d'in acea causa s'a intomplat, pentru cá atunci nu éra emisa nici o comisiune pentru regularea referintielor de cult si invetiament.

Deseanu afla cá in aceste despusetiuni e vorb'a numai de limba, ce crede cá se tiene de natiune, si de ace'a e pentru remanerea acelor'a in proiect. —

Hodosiu desfasura acea opiniune, cumca pana ací s'a regulat usul limbei in afacerile politice, éra acum in cele de cult si invetiament, de ace'a voiesce a le tiené, numai §-ul ultim eugeta cá s'ar tiené de regularea presei, si acést'a voiesce sê remana afara. In acést'a opiniune d'in urma lu sustiene si Fauru.

Fiind majoritatea pentru sustinerea despusetiunelor d'in §§. cetiti, se cetesce d'in nou §. 27.

Fauru, Babesiu si Maniu sunt de parere cá avend pana acum tóte scótele caracter confesiunal, si regulandu-se acelea prin comisiunea dietala spre acest scop emisa, acest §. nici are loc in proiectul de fatia.

Deseanu, Hodosiu si Borlea d'in contra dorese sustinerea lui, deci devenind cestiunea la vot se decide:

Majoritatea primesce §. 27 d'in proiectul intregit ca §. 24, in urmatoriul test:

„In tóte scótele inferióre si superióre de ori ce natura, precum in tóte institutele de cult si invetiamentu ale unei natiuni, limb'a invetiamentului e limb'a lor proprie natiunale. Totodata se ordina ca la tóte institutele natiunali unde se propune istoria pragmatica a tíerei, — sê se propuna si istoria speciale a respectivei natiuni, ca studiu obligat. —

81. Cetindu-se mai de parte proiectul intregit, §§. 28 si 30 se primesc fara schimbare éra §§. 29 si 31 se lasa afara d'in proiect §. 22 acum §. 32 d'in proiect inse cu elasearea cuventului „nulla“ se primesce si se decide:

Majoritatea insotirei primesce §§. 27 si 30 d'in proiectul intregit fara schimbare éra §. 22 d'in proiectul comisiunal séu 32 d'in cel intregit cu unanimitate, dar cu elasearea cuventului „nulla“ ca §§. 25, 26 si 27, tot odata decide elasearea §§. lor 29 si 31 d'in proiectul intregit.

82. Romanu face acea propunere ca nainte de ce am decide inca odata asupra intregirii proiect in conferintia desbatut si modificat, sê luám act si de proiectul ce l'a staverit insotirea ablegatilor serbi, cáci densii au promis a-l comunicá cu insotirea nóstra, si atunci in cat nu ar fi vre-o abatere principiala sê incercám o contielegere ca cu ei d'impreuna sê substernem dietei numai un proiect, ce ar fi fórté inaintatoriu pentru deslegarea causei natiunale, cáci prin ace'a, cá reprezentantii acestor dóua natiuni, cari numai singure au dat dovéda de consciintia natiunale si de desvoltarea simtiului natiunal, castiga si cererea nóstra o momentositate si ponderositate mai mare, si nu ni se vor poté asiá usior delaturá pretensiunile. —

Ales., Ant. Mocioni si Hodosiu tien de mai potrivit ca dupa ce vom luá la cunoascintia proiectul ablegatilor serbi sê se cercé tienera unei conferintie miste si acceptarea de se poté a unui sengur proiect.

Fauru tiene ca mai nainte de tóte cu contielegerea notariului insotirei si referintelui comisiunal sê se determine o di pentru autentificarea protocoélor de desbatere si a proiectului staverit, si atunci sê vina la desbatere propunerile facute si sê se decida séu tienera unei conferintie miste, séu incercarea unei contielegeri pre alta cale

Sig. Popoviciu inca de acést'a opiniune, ar voi inse ca sê se decida si traducerea proiectului nostru in limb'a magiara.

In urmarea acestor'a dupa o recapitulare facuta de Hodosiu presiedintele cu invoire comuna cununcia:

Spre autenticarea protocoalelor sedintier trecute, precum si a proiectului in conferinta desbatut se determina din'a de 12. Iunie a. c. la 4 ore dupa amedi avend referintele comisiunal a procuru pe atunci proiectul compus d'in partea insotirei ablegatilor dietali de natiunea serba, sustienendu-si conferinta a decide a supra intrebarei de tienerea unei conferentie miste, dupa ce va luá act de acel proiectu. —

Ne mai fiind alt obiect sub desbatere, sedintia se disolva la 1 ora dupa amedi. Antoniu Mocioni m. p. presiedinte, — Aureliu Maniu m. p. notariu. —

Protocolul

siedintiei 18. ce colegiul deputatilor rom. a tienut la 12. Iunie 1866 dupa amediadi la 4 ore.

Presiedinte: Antoniu Mocioni.

Notariu: Iosif Hodosiu

Membri: Vin. Babesiu, Sig. Borlea, Flor. Varga, I. P. Deseanu, Ales. Romanu, Sig. Popu, Georg. Ioanovicu, Ioane Fauru, Ger. Véghsö, Ales. Mocioni, And. Medanu, Aur. Maniu.

83. Se cetesce protocolul siedintiei d'in 30. Maiu a. c. si dupa putine modificari — se autentica

84. Se cetesce protocolul siedintiei d'in 31. Maiu a. c. si se autentica

85. Se cetesce protocolul siedintiei d'in 2. Iunie a. c. si se autentica

86. Se cetesce protocolul siedintiei d'in 7. Iunie a. c. si se autentica

87. Sub decursul cetirei protocolului siedintiei d'in 8. Iunie, a. c. presiedintele fiind silit a se departa, la rogarea acestuia si cu invoierea tuturor comembrilor Sigis. Popu ocupa presidial pentru continuarea siedintiei de astadi; dupa asesta finindu-se cetirea protocolului acum amintit, acela

se autentica

88. Se cetesce apoi protocolul siedintiei d'in 9. Iunie a. c. si se autentica

89. In fine se cetesce protocolul siedintiei d'in 10. Iunie a. c. si se autentica.

Cu cetirea si autenticarea astor protocoale insintand tempul pane la 8 ore de sera, presiedintele substituit afa de bine a incheia siedintia, anuciandu siedintia proxima viitoria pe mane, 13. Iunie, la 4 ore dupa amediadi. D. U. S. Sigismund Pop m. p. presiedinte substituit, — Iosif Hodosiu notariu.

Protocolul

siedintiei 19. ce colegiul deputatilor romani a tienut la 13. Iunie 1866, dupa amediadi la 4 ore.

Sigismund Popu pres. subst.

Notariu: Iosif Hodosiu.

Membri: G. Ivacicovicu, G. Ioanovicu, I. P. Deseanu, Aless. Mocioni, D. Jonescu, Aur. Maniu, I. Fauru, Sig. Borlea, Ales. Romanu, Fl. Varga, And. Medanu, Alois. Vladu.

Presiedintele ordenariu fiind impedeat de a poté fi de fatia, pana la incetarea astui impedeament se incredintiaza comembrul Sigismund Popu cu ducerea presidialului.

91. Se cetesce protocolul siedintiei de ieri, 12 Iunie si se autentica

92. Presiedintele subst. dice ca la ordinea dilei e cetirea si autenticarea proiectului de lege in caus'a nationalitatilor, ce s'a desbatut in siedintiele trecute; dreptacea se cetesce acest proiect, si indata dupa cetire e vorba

Fauru si dice ca proiectul de sub-cestiune, dupa convingerea sa n'are prospeptul de a ajunge la putere de lege, scu adeca de a fi primit, pentru ca cuprinde in sine unele dispusetiuni, ce chiar cand ael proiect ar deveni lege, inca nu s'ar poté efeptu, era alte ce nu se vor primi neei decum. Chiar in senul nostru, dice ca a audit dicendu-se ca ael proiect e destinat a fi mai mult un act istoric care se cuprinde postulatele romanilor; dar densul, vorbitoriu, ca legislatoriu are detorinta de a

cauta la jurstari, greutati si pedece ce obvin, si de aci a conlucra la aducerea unui proiect care se aiba si prospeptul de a fi primit, si acela se cuprinde si asigurarea intereselor nationali, si asiá pe cand de o parte se fie multiamitoriu pentru romani, pe atunci de alta parte se servésca de bas'a pentru desvoltarea mai de parte a intrebarei nationali. Proiectul de fatia, dice mai incolo, n'are prospeptele mai sus enumerate, si pentru aceea si-sustiene libertatea de a aduce la valóre conditiunile sale in dieta; amesurat principiilor sale desfasurate atat aici in siedintiele nostre cat si inaintea alegatorilor sei — fara inse ca prin acesta se vree a pasi in contra proiectului de sub cestiune.

Hodosiu e de parere ca proiectul de sub cestiune nu mai poté veni la discussiune neei in meritul nici in esentia obiectelor ce cuprinde, pentru ca peste asta am trecut, si astadi e vorba numa despre autenticarea celui proiect. Ca fi-va primit scu nu va fi, si ca cuprinde dispusetiuni, ce pot scu nu pot intrá in viétia — asta e cestiune de viétorie si de prassa. In principiile si esentia proiectului, dupa ce acest'a e desbatut o data, nu se mai pot face schimbari; cel mult si dóra numai in stilistica s'ar poté modifíca scu suplíní ce-va. Asiá vorbitoriu se pare ca §. 14. d'in proiect ar fi mane, si acesta mancanta e de stil; pentru ca acest §. vorbesce despre regularea usului limbbei in corespundintiele comunitatilor, judetier si oficierilor de cerc, cu comitatele si distriptele de o parte, si vice versa de alta parte, si pe cand la inceputul celui § se enumera comunitatile, judetiere si oficiele de cerc fatia cu comitatele si distriptele, pe atunci acestea la finea § lui se memóra numai fatia cu comunitatile era nu si fatia cu judetiere si oficiele de cerc; asiá premisele de la inceput n'am si consecintiele la fine. Dreptacea e de parere, si propune ca d'in punct de vedere a suplinirii stilului se se adauge la finea § lui ca continuitate urmatoriele cuvinte: „si respective a judetier si oficierilor de cerc.“

Maniu se provóca la un conlus d'in siedintia penultima, si dice ca mai nainte de tote este de a se autenticá proiectul, si numa dupa aceea s'ar poté luá la desbatere parerea desfasurata de Fauru.

Deseanu si Romanu inca sunt de parere a lui Maniu; dar totodata partenescu propunerea de suplenirea stilului facuta de Hodosiu, d'in cauza ca altmíntre §. 14. d'in proiect ar fi cu totul mane.

In urma acestora, ne mai void nime a vorbi in acest abiept, presiedintele enucia:

Ca adaugerea cuvintelor „si respective a judetier si oficierilor de cerc“ la finea § lui 14 d'in proiectul de lege in caus'a nationalitatilor — acesta se dechiara de primit si autenticat. —

93. Presiedintele dice, ca proiectul de lege acum primit si autenticat, este de lipsa a se traduce in limb'a magiara, si spre acest scop propune pe comembrul Vladu, care are perpept'a cunoscintia a limbbei magiaresci. —

Vladu multiamesce pentru asta preferinta, inse dice ca si alti au cunoscintia perfecta a limbbei unguresci, si ar fi de parere ca comisiunea care a compus proiectul, aceea se face si traducerea in limb'a magiara.

Propunerea presiedintelui inse se primesce cu unanimitate si trece in conlus ca

Comembrul Alois. Vladu se incredintiaza cu traducerea proiectului in limb'a magiara.

94. Presiedintele pune intrebarea la desbatere si decide ca: cine are de a subscrie proiectul?

Fauru e de parere ca proiectul ar fi de a se purisá de nou, si apoi se-l subscrie numa presiedintele si notariul.

Medanu vre se se face o modifícare la ael § d'in proiect care vorbesce despre ac'a ca deregatorii sunt detori pe langa limb'a majoritatiei a sei si limb'a minoritatiloru, se se puna adeca ca a carei minoritati, si ael se se preciseze ca a minoritatiei mai numeroase.

Hodosiu obsérva lui Medanu ca proiectul fiind acum primit, in acela schimbari peste tot si mai ales esentiali, precum se vede a fi si ceea alui Medanu — nu se pot face; de altmíntre ar fi si superflua, pentru ca in ael §. se dice eventual si a minoritatiei si aci de sine se intielege minoritatiea mai numeroasa. Ce se tiene de subscrierea proiectului, vorbitoriu dice, ca, daca si aduce bine a minte, existe degiá un conlus in privintia asta, ca adeca

proieptul au de a-l subscrie toti deputatii de roman; si asiá n'ar fi de lipsa a se mai aduce in asta cestiune alta decisiune. Daca inse n'ar esiste conlus in asta privintia, atunci propune ca proiectul se se subscrie de toti deputatii romani cari s'au intrunit in conferinta nostra nationala.

Fauru dice, ca nu poté se subscrie aceea ce nu e conform cu convingerea sa, si neei a pledá pentru proiectu nu va poté. Conlus pentru subscriere nu este, ci este conlus ca minoritatea e detoria a sustiené votul majoritatiei dar nu prin pledare ci numa prin votisare. Crede ca proiectul are deplina autenticitate daca se va subscrie numa de presiedinte si notariu; si crede ca nime nu poté subscrie aceea la ce nu consimte.

Ioanovicu e de parera a lui Fauru, inse daca este conlus ca toti se-l subscrie, atunci si el e gata a-l subscrie.

Ales. Mocioni tiene ca nu existe conlus, si Fauru are drept ca nu e detoria minoritatea a pledá dar e a votá, si subscrierea aci nu e alta de cat votare in scris; dreptacea e pentru propunerea lui Hodosiu.

Deseanu purcede d'in principiul de insotire a nostra si de aci d'in principiul solidaritatiei. Daca e vorba ca cine-va nu poté subscrie aceea la ce nu consimte, atunci proiectul de sub cestiune nu-l va subscrie nici-unul d'in noi, pentru ca mai mult scu mai putin acela nu cuprinde convingerea fie-cari-a; dar acela e ehusul convingerei tuturor'a, scu mai bine a majoritatiei, si minoritatea trebe se se supuna majoritatiei chiar si in privintia subscrierii, cu atat'a mai vertos ca presiedintele si notariul nu poté fi atat de autentic precum va fi candu vom subscrie cu totii; pentru aceea si densul e pentru propunerea lui Hodosiu.

Vladu dice ca prassa parlamentara ar fi ca numa presiedintele si notariul se subscrie proiectul, inse noi nu suntem parlament ci numa o insotire si si acesta nu de caracter public, asiá e pentru subscrierea proiectului d'in partea tuturor'a, cu atat'a mai vertos ca scie eumca in privintia asta existe conlus.

Hodosiu dice ca nici densul (aci nu e intielesu. Rev.) ca nu sunt acti actele anteriori ale siedintier, si asiá nepotintia momentana scu necesintia unui conlus in privintia subscrierii, acest incident face dificile decisiunea in asta cestiune; dreptacea e de parere ca siedintia se se amane pre alta di.

Romanu dá deslucire despre incredintiarea ce a avut de a cere proiectul serbilor in caus'a nationalitatilor, si spune ca pe astadi nu l'a poté capeta, fiind ca serbiu chiar astadi dau a trei a cetire proiectului lor, inse pe mane se spéra ca se va poté procurá.

Presiedintele d'in incidental memorat de Hodosiu, dar si altmíntre fiind tempul inaintat dechiara siedintia de astadi de incheiata, si anuncia siedintia viétoria pe mane dupa amediadi la 4. ore. D. U. S. Sigismund Popu m. p. presiedinte substituit, — Iosif Hodosiu m. p. notariu.

Protocolul

siedintiei 20 ce corpul deputatilor romani a tienut la 21. Iunie 1866 inainte de amediadi la 9 ore.

Presiedinte: Antoniu Mocioni

Notariu: Iosif Hodosiu

Membri: Alois Vladu, Petru Mihali, Dem. Ionescu, Geor. Ioanovicu, Ales. Romanu, Ger. Véghsö, Fl. Varga, Ales. Mocioni, Aureliu Maniu, Sig. Borlea Vin. Babesiu, Sig. Popu, Ioane Fauru, I. P. Deseanu, Andrein Medanu, Georg. Ivacicovicu, Sig. Popovicu.

94. Se cetesce protocolul siedintiei trecut'e d'in 13. Iunie a. c. si se autentica

95. Conform cu incredintiarea d'in ultim'a siedintia (Nr. 92), Vladu referesce ca proiectul de lege in caus'a nationalitatilor l'a tradus in limb'a magiara, si-l pune pe mas'a adunarei spre ulterioare dispusetiuni.

La propunerea presiedintelui se conferéza testul original roman cu traducerea magiara, cetindu-se d'in punct in punct originalul si asemenea punct de punct traducerea care in unele puncte coregandu-se astfelu in cat se fie cat se poté mai fidelu si mai confórma cu originalul — se decide ca:

Proiectul de lege in caus'a nationalitatilor tradus in limb'a magiara se va purisá si in siedintia de mane se va autentic.

De asemenea se va purisá pana la siedintia de mane si proiectul original.

Dupa aceste, tempul fiind inaintat la 1 ora dupa amediadi, presiedintele incheia siedintia, anuciand cea mai de aprópe siedintia pe mane dupa amediadi la 4 ore. D. U. S. Antoniu Mocioni m. p. presiedinte. — Iosif Hodosiu m. p. notariu. —

Pecica r. 16 Jul. 1866.

In 13 si 14 Iuliu a. c. fusesi martore unei bucurii generale ce s'a aretat pentru inaintarea in cunoscintiele incepatore ce le-a facut fraged'a nostra tenerime de trei clase poporale de aci Straruint'a invetiatorilor e laudabila, baeti de 5—6 ani, cari abid in ver'a acesta au inceput a caletori catra pragul muslor, cetes in trei limbe fora orori, unii scriu si alti pricep si socota. Tenerimea de Class'a II. e atata de bine desceptata in cat afara de cetiri, scrieri, si socota, scie, cu putina exceptiune, tota istoria nationala de Marienescu, si nu numai o scie de-a rostul ei sensul acelaia li e plantat adenc in inimutiile lor romane. Debe se marturisesce sicuter ca acest'a a fost esamenul antaiu d'entre tote cate am cercetat de 5 ani pe sate, care a aretat succes imbucuratori. Cu ocaziunea acesta mi am adus a minte cata ustanela debo se fi avut domni invetiatori pana au poté instrua pe atati teneri fragedi, si totusi cat e de nerespectata starea lor; — n'am intristat d'in inima adese, audind pe contrarii inaintarii nostre cum vorbesce prin organele lor contra invetiatorilor, contra tenerii aloru trei clase si contra tuturor'a ce sunt bune, intristarea mea era cu atat'a mai mare, cu cat vedeam ca organele acelea sunt negatati de ai nostri, ómeni ce-si intorc mant'a de 10 ori pe di, si cari ou seduceri de micirea salariilor invetiatorilor e. e. t. insiela blandul popor si-l due pe ghiafia. Dar va veni tempul cand si urmele cele d'in urma ale acelor'a vor desaparé, va veni tempul cand poporul si-va cunósce chiamarea sa si atunci vor fi preserate cu sare tote urmele lor se se usee pentru toti vecii. Nu pot inse retacoé acc'a ce mi-s'a iradecinat fórte in convingere, ca ade sistem'a scolaru de acum ar vé a se redit nisee imputinari in propunere, caei pentru incepatoriu de 5—6 ani e fórte cu greu a invetiá de odata cu potósve, latine, germanesce si unguresce, eu sciu ca ungurii si germanii nu propun in clasele populari, dar neei in cele giu nasiale pretotindene limb'a romana, apoi pentru ce se ingreunam noi pruncitii incepatori, ar fi temp destul ca numai cei ce trec de al 7—8 an, se incepa in alte limbe, find ca atunci dupa ce odata sciu ceti si serie bine romanesce cu litere, e mult mai usior a se introduce in cetirea celor alte limbe, — apoi ce i-e de lipsa poporului nostru se invetie pe é ó (6) y si z — al lor, cand limb'a si altcum nu o vor pricepe si invetiá neei cand. Afara de ace'a inca ar debut se se statorodie cu ce. va ordni mai aspre detorintia de ingrigire d'in partea autoritatilor politice, si anume ar fi férte necesariu ca Preturele cercuali se fie indetorate a asterne cu finea fie carei luni raport detaiat despre staréa scolilor pe bas'a ascultarii unui comitet comunal ce ar fi a se infintia in fie care comunitate. Despre ceste d'in urma voidu luá timp a-mi descoperi on. public parerile mele cu alta ocaziune.

De pre campul de batalia.

De la medianopte. Austria si Prusia se convoira, domineca trecuta, la armistitiu (incetare de batalia) pentru cinei dile, se incepú domineca la mediadi si se finesce vineri la mediadi.

Domineca demanétia brigad'a austriaca a colonelului Mondel (al doile corp d'armata, locutient. de mar. Thun) avú lupta cu Prusii la Blumenau, (langa Posion, in partea medianopte-apuséna a cestui orasiu). Prusii (probabilminte avantgard'a armatei principelui de corónu,) tieneau dreptiunea catra Posion, sperand poté ca ajungend muntele vor deveni domni trecatórei preste Dunare. Lupt'a se incinse cu multa inversiunare, si tienú pana la 12 ore, cand comandantilor li se dede de scire intrarea armistitiului, si de loc se retrasera amendoue partile in pace. — Seirile afirma ca lupt'a cat tienú, fu favoritolie armelor imperatesci, dar intrevinnd armistitiul, colonelul Mondel se vedú silit a renuncia la esplotarea pusetiunei cei bune ce ocupase.

Seirca oficiale nu spune ca lupt'a a incetat in urmarea armistitiului ci ca puterea precumpenitóre inimica fu respinsa.

